

## HØRINGSVAR FRA KfIO 13.12.23, Tilskuddsforvaltning i Den norske kirke

*Spørsmål 1 – 3 = praktiske kontaktopplysninger om høringsinstansen*

*4.Kapittel 2 i rapporten presenterer statens rammer for tilskuddsforvaltningen i Den norske kirke.*

*Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?*

Ingen kommentar.

*5.Kapittel 3 i rapporten presenterer dagens tilskuddsforvaltning i korte trekk. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?*

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) ser det som avgjørende nødvendig for tilliten til tilskuddsforvaltning i Den norske kirke at forvaltningen forenkles og baseres på langsiktighet, forutsigbarhet og tillitgivende overordnet styring fra Kirkemøtet og Kirkerådet, med felles rammebetingelse via bispedømmet til fellesrådene og menighetene.

KfiO mener dagens godkjennings- og rapporteringsrutiner i for stor grad binder opp ressurser til unødvendig byråkratisering og detaljerte kontrollrutiner. Som konsekvens av dette savner vi i utvalgets mandat et selvstendig punkt om hvordan tilskuddsforvaltningen kan forenkles for å frigjøre mer ressurser til arbeid i menighetene og mindre til kontroll av menighetenes arbeid.

Dagens rapporteringskrav på individ/stillingsnivå er for eksempel altfor detaljert om diakoner. I KfiO har vi 24 slike stillinger. Rapportering på den enkelte medarbeider i en faggruppe er tidkrevende og lite opplysende om selve arbeidet som gjøres i lokalkirken. Vår opplevelse er at Den norske kirke går seg bort fra overordnede målsettinger gjennom slik detaljstyring. Vi stiller også spørsmål ved om dagens rapporteringskrav for den enkelte diakonstilling strider mot personvern-hensyn. Kommunale rapporteringskrav omhandler aldri den enkelte regnskapsmedarbeiders kvalifikasjoner. Diakoni har vært et kjerneområde for kirken i 2000 år. Det er vanskelig å se behovet for dagens rigide tilskuddsordning på et så sentralt område i lokalkirkens arbeid.

En forenklet tilskuddsforvaltning bør innrettes slik at bispedømmeråd og store fellesråd med mange stillinger i de største byene, baserer forvaltningen på tett samarbeid og dialog i stedet for detaljgodkjenning, rapportering og kontroll.

*6.Kapittel 4 i rapporten presenterer internrevisor i rettssubjektet Den norske kirke sin vurdering av dagens tilskuddsforvaltning. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?*

KfiO ber om en forenklet og effektivisert tilskuddsforvaltning – som eventuelt kan følges opp med flere tilsynsbesøk der det er behov for det. Igjen viser vi til at forvaltningen i byene i større grad må bygge på tettere samarbeid og dialog mellom bispedømme og store fellesråd med mange ansatte - ikke tilsyn og detaljkontroll.

*7. Kapittel 5 beskriver tilgrensende problemstillinger til tilskuddsforvaltningen i Den norske kirke. Har høringsinstansen kommentarer til dette kapitlet?*

KfiO støtter at målsettinger som ligger i Kirkemøtets vedtak i 2021 om både en felles rekrutteringsstrategi og kvalifikasjonskrav for stillinger som diakon, kantor, kateket og prest bør søkes oppfylt på annen måte enn gjennom detaljerte kriterier og kontroll av tilskudd til menighetenes arbeid med diakoni, trosopplæring og kirkemusikk.

Videre støtter KfiO at midler til trosopplæring og midler til kateketstillinger må sees under ett, slik trosopplæringsutvalget foreslo, og at kateketstillinger må sees i sammenheng med plassering av prestestillinger.

KfiO støtter størst mulig grad av like, overordnede rammebetingelser i forvaltningen av tilskuddsmidler for hele landet, men at den praktiske fordelingen innen det enkelte bispedømme forutsettes en løpende, god dialog og samarbeid mellom bispedømme og fellestråd.

Målet må være at løpende dialog og samhandling i størst mulig grad erstatter dagens rigide søknads-, rapporterings- og kontrollregime. En slik endring vil være i tråd med Kirkemøtets vedtak om videre organisering på to områder;

- KM'22-vedtaket om at det skal utarbeides felles rammeverk, strategier, politikk og systemer for å legge til rette for enhetlig og effektiv forvaltning og sammenheng i hele trossamfunnet.
- Komiteens merknader i KM'23-vedtaket om at det må arbeides videre med å fremme samhandling og bygge felles kultur. Dette kan gjøres gjennom lokale avtaler og gjennom rammebetingelser gitt av Kirkemøtet.

*8. Kapittel 6 beskriver modellene som utvalget vurderer som aktuelle: aktivitetsmodellen og stillingsmodellen. Hvilken av de to modellene mener høringsinstansen er å foretrekke?*

KFIO: AKTIVITETSMODELL

*9. Har høringsinstansen kommentarer til utvalgets utforming av aktivitetsmodellen?*

Av de to utredede modellene mener KfiO aktivitetsmodellen er bedre enn stillingsmodellen. KfiO mener fellestrådet som arbeidsgiver, i tett dialog med den enkelte menighet, er best egnet til å vurdere hvordan tilskuddet får størst effekt. I tråd med våre overordnede vurderinger mener vi søknad, rapportering, formell godkjenning og kontroll mellom bispedømme og fellestråd i langt større grad må erstattes av et tettere samarbeid om hva som er nødvendige, felles administrative ressurser og felles ansvar for relevant faglig ledelse og utvikling for de ulike ansatte.

Vi legger til grunn at en videreutvikling av aktivitetsmodellen må bygge på forutsigbarhet og langsiktighet både for menigheter og ansatte. Mesteparten av tilskuddene vil være bundet i stillinger. Justeringer i tilskudd kan derfor ikke komme som brå, dramatiske endringer for verken menighet eller ansatte, men må bygge på løpende dialog og forutsigbarhet gjennom klare premisser og romslige frister.

*10. Har høringsinstansen kommentarer til det som utvalget har pekt på som konsekvenser av aktivitetsmodellen?*

I dagens situasjon bør det settes av midler nasjonalt til kvalifiseringsstipender. Tildeling av slike stipender må igjen forutsette forutgående dialog og enighet mellom menighet, fellestråd og bispedømme om betydningen av kvalifisering og konsekvensene for menighetens arbeid av permisjoner eller arbeidstid brukt til studier. Igjen må det være en forutsetning at forvaltningen bygger på langsiktighet og forutsigbarhet, kombinert med den nødvendige lokale fleksibiliteten, for best å ivareta både menigheter og ansatte.

*11. Har høringsinstansen kommentarer til utvalgets utforming av stillingsmodellen?*

KfiO mener stillingsmodellen i for stor grad viderefører unødvendig byråkratisering med vektlegging av detaljert godkjenning, rapportering og kontroll. En ny forvaltningsmodell bør i større grad bygge på en overordnet og forenklet felles nasjonal rammestyring, med godt rom for ivaretagelse av lokale variasjoner i menighetenes arbeid og lokale behov for fleksibilitet og tilpasning mellom stillinger og aktivitet.

*12. Har høringsinstansen kommentarer til det som utvalget har pekt på som konsekvenser av stillingsmodellen?*

KfiO frykter at stillingsmodellen vil gi større avstand mellom menighet og der beslutninger tas. I dette ligger det at KfiO ikke ønsker arbeidskrevende og byråkratisk rapportering og tilbakeføring av mindreforbruk til rettssubjektet. Vi mener eventuelt mindreforbruk bør forvaltes strategisk innen bispedømmet og nærmest mulig de aktuelle menighetene. En ny forvaltningsordning bør tydelig stimulere til tett og fleksibelt samarbeid mellom bispedømme og fellestråd - og evt til samarbeid mellom fellestråd - for å finne best mulige løsninger for å fylle vakante stillinger, heller enn å "straffe" menigheter med inndragning av midler som har utfordringer.

*13. Kapittel 6 beskriver videre modelluavhengige elementer. Utvalget foreslår at «Kirka vår – samlet plan for arbeidet i soknet» brukes som verktøy for plan og rapportering på tilskudd. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?*

KfiO støtter innføring av «Kirka vår» som planverktøy for den enkelte menighet. Vi advarer imidlertid mot at det allerede i Kirkemøtet 2024 fastsettes som kriterium for utbetaling av tilskudd til fellestrådet at den enkelte menighet har opprettet samlet plan i «Kirka vår».

Vedtaket om videre krav knyttet til menighetenes planvedtak i «Kirka vår» må bygge på realistisk vurdering av mulighetene for rask forenkling av menighetenes rapportering av årsstatistikk til SSB og hvorvidt krav om bruk av «Kirka vår» i realiteten er pålegg om dobbeltrapportering. Det vil per i dag være tilfelle for de 39 menighetene i Oslo. Her legges menighetenes aktiviteter inn i KfiOs system Kardinal, uten mulighet for direkte overføring til «Kirka vår».

KfiO ser det som vesentlig at Kirkemøtet i 2024 enten må ta høyde for nødvendig tid til utvikling av kompatibilitet mellom «Kirka vår» og lokale systemer, eller presenteres for en nasjonal dekning av nødvendige utviklings- eller omleggingskostnader lokalt, før innføring av krav om at alle menigheter oppretter samlet plan i «Kirka vår» forut for tilskudds-utbetaling.

*14. Blant modelluavhengige elementer foreslås også at bispedømmerådet gjennomfører årlig samtale med fellestrådet om bruken av tilskuddet. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?*

KfiO mener organisasjonsutviklingen i Dnk er avhengig av at bispedømmene i langt større grad har løpende dialog med fellestrådene om best mulig ressurs- og tiltakssamarbeid. I byene bør bispedømmet og fellestrådet i størst mulig grad drive felles planlegging, politisk påvirkning og strategisk samarbeid, samt samarbeide om administrative ressurser innen økonomi, HR og kommunikasjon, samt faglig tilsyn og oppfølging av ansatte.

For Oslo og de øvrige store byenes del vil KfiO videre peke på komiteens merknader i KM'23-vedtaket til forslag om at det i det videre utviklingsarbeidet skal utredes en storbymodell. Komiteen mener dette vil kunne ivaretas gjennom avtaler inngått mellom berørte bispedømmeråd og fellestråd.

KfiO mener nært samarbeid mellom bispedømme og fellestråd i forvaltning av tilskuddsmidler er sentralt i den videre organisasjonsutviklingen, både med hensyn til ønsket om størst mulig effekt av tildelte midler og best mulig ivaretagelse av relevant faglig ledelse for de ulike ansatte.

*15. Blant modelluavhengige elementer foreslår utvalget en modell hvor alt mindreforbruk samles, og hvor bispedømmerådene får beregnet hver sin pott til strategiske satsinger. Dette for å sikre at bispedømmerådene ved inngangen til hvert år vet hvor mye strategiske midler de har til rådighet. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?*

KfiO mener strategiske midler til bispedømmene må sikres på andre måter enn gjennom tids- og ressurskrevende inndragning av mindreforbruk.

I dag brukes ressurser unødvendig i menigheter, fellesråd og bispedømme til inndragning av midler som deretter utlyses til enkeltstående ekstra tiltak, for ofte med korte søknadsfrister og bare mindre beløp tilgjengelig for den enkelte menighet.

KfiO advarer mot å videreføre byråkratiserende forvaltning gjennom inndragning av mindreforbruk for utdeling i litt nye varianter. Vi oppfordrer til at fellesrådene heller redegjør for hva et evt mindreforbruk ett år skyldes – og hvordan beløpet vil disponeres kommende år, enten det sikrer en utvidet stillingshjemmel over en definert periode, inngår i en større satsing i fellesrådet kommende år, eller inngår i samarbeidstiltak med andre fellesråd eller i bispedømmet.

*16. Utvalget foreslår videre at fellesrådenes rapporteringsfrist er 30. april, og at tilskuddet reduseres med 20 % for hver påbegynt måned etter dette. Har høringsinstansen kommentarer til dette forslaget?*

Rapporteringsfrist og konsekvenser av manglende rapportering må henge nøye sammen med hvor detaljert krav til detaljert rapportering skal være. Det bør gis mulighet for forenklet registrering av menighetenes plan og aktivitet ett sted. Derfor må dette sees i sammenheng med kompatibilitet mellom «Kirka vår» og fellesråd og menighetsrådenes digitale registreringsverktøy. Kirkemøtet bør advares mot byråkratisering som pålegger menighetene dobbeltarbeid.

*17. Har høringsinstansen innspill til hvordan tilskuddsforvaltningen kan stimulere til samarbeid mellom fellesråd?*

Dersom bispedømmerådene skal spille en strategisk rolle, er dette et sentralt område. For eksempel kan bispedømmet gjennom tilskuddsordningen premiere samarbeid mellom fellesråd for å realisere målsettingen for det tilskuddsberettigede arbeidet. Bispedømmerådene kan bruke tilskuddsforvaltning og utviklingsmidler til styrket tilsyn og faglige tilbud til de tilskuddsberettigede fagmiljøene og også her premiere samarbeidstiltak på tvers av fellesråd til beste for måloppnåelse og faglig utvikling. Vi viser til kommentarer om dette under andre spørsmål, som 12, 14 og 15.

*18. Har høringsinstansen andre kommentarer til rapporten?*

KfiO viser til vår forventning om nødvendig forenkling av tilskuddsforvaltningen og mener frihetsmodellen burde vært nærmere utredet. En slik modell med overføring av økonomisk ramme til hvert fellesråd, med minimal oppfølging ut over regnskapsrapport, mener KfiO ville svare på behovet for forenkling av forvaltningen av - og effekten i bruken av tilskuddsmidlene. Denne modellen ville også bedre ivareta flere av målsettingene i Kirkemøtets vedtak om organisasjonsutvikling, som omtales under vurderingen av de modelluavhengige forslagene.

Vi mener Kirkemøtet i 2024 bør se effektivisering og forenkling av forvaltning av tilskuddsmidler i direkte sammenheng med vedtak om felles kulturbygging, samledelse og videre organisasjonsutvikling i Den norske kirke. Slik strategisk, overordnet forvaltning av

tilskuddsmidler må romme transparens og god dialog om Dnk og bispedømmets bruk av «sin» del av disse midlene, samt åpne for overføring av midler fra et år til et annet til større lokale satsinger.

KfiO advarer mot å forstå detaljert og byråkratiserende tilskuddsforvaltning som en måte å gi bispedømmerådene en styrket strategisk rolle. Det vil etter vår oppfatning påføre lokalkirken større økonomiske belastninger. Oppfylging av de enkelte politiske vedtak fra Kirkemøtet må sees i en helhetlig sammenheng, hvor de samlede økonomiske og administrative konsekvenser for lokalkirken tillegges stor vekt. Snarere enn å pålegge lokalkirken krevende godkjennings-, rapporterings- og kontrollregimer, bør bispedømmene utfordres til å finne best mulige samarbeidsformer med fellesråd for felles ressursutnyttelse og planarbeid, samt bruk av visitas og tilsyn til beste for de lokale menighetene.

KfiO viser her til komiteens merknad, punkt 14 i Kirkemøtets vedtak 2023 om det gode samarbeidet som er satt i gang med samrådsmøter mellom bispedømmeråd og soknets organer. «Komiteen understreker at det også i fortsettelsen må være et involverende samarbeid for å kunne oppnå formålet med organisasjonsarbeidet.» KfiO støtter denne vurderingen og komiteens anbefaling om at «soknets organer og bispedømmerådene bør etablere faste møteplasser».